

Berättelserna om oss

Böcker som anknyter till omgivningslära för åk 5-6

Materialet är sammanställt av de finlandssvenska läsambassadörerna

**DE FINLANDSSVENSKA
LÄSAMBASSADÖRERNA**
SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND R.F.

Skogen och naturen

Berättelser med skogsmagi

Ronja Rövardotter av Astrid Lindgren

Denna klassiker behöver knappast presentation - en vacker hyllning till skogens alla väsen, magisk och vacker berättelse som läses av många än idag.

Uppsala Universitet bjuder på [ett pedagogiskt material](#) (sid 59-69) där du hittar både en ordlista, frågor och uppgifter till de enskilda kapitlen.

Älgflickan av Malin Klingenberg

Johanna har börjat sjuan och mycket har förändrats. Tack och lov finns skogen och kojnan där Johanna kan andas och spana efter älgar i lugn och ro.

En varm och lagom spännande berättelse om allt som kan hända i skogen för den som håller ögon och öron öppna.

Förlaget Schildts & Söderströms har låtit göra en [lärarhandledning](#) till *Älgflickan*.

Underjordingen Peder Nääs Sundemyr

Skräck och spänning där verkligheten, skogen och naturen börjar te sig allt konstigare. Först är det jordskalvet, det som också tidningarna skriver om. Sedan är det myrorna som ordnar sig i mönster och larverna som helt plötsligt krälar upp ur jorden. Och när Rufus ser haren äta en död mus, vet han att någonting är fel på naturen. En rubbning i ordningen.

Peder Nääs Sundemyr tar dig med på en skräckfylld resa ner till underjordens bortglömda väsen.

Underfors av Maria Turtschaninoff

Urban fantasy som gräver sig ner under Helsingfors gatstenar och blandar det vardagliga med det övernaturliga. Här finns också inslag av naturen och skogen som en parallell värld till verkligheten.

Äventyret får sin början när Alva träffar den oemotståndliga Nide i svart läderkappa. Han lockar henne och Joel med sig till en värld som ruvar på faror, förmågor och begär ur det förflutna.

Här hittar du [ett pedagogiskt material](#) till boken *Underfors* skapat av de finlandssvenska läsambassadörerna.

Roliga och rika bilderböcker med skogen i centrum

Om du möter en björn av Malin Kivelä, Linda Bondestam och Martin Glaz Serup

En prisbelönt bilderbok med härliga ögonblicksbilder. Humor och värme och med ett direkt tilltal till läsaren om allt som kan hända och vad du ska göra om du möter en björn.

Plats på jorden av Maija Hurme och Lina Laurent

Luna, Bianca och Bille har hittat en egen plats bakom ett trasigt stängsel och börjar odla. Den rika bilderboken har en berättelse med knorr på slutet men är också en faktabok om mikrober, frön, odling och kompostering. Passar bra som startpunkt för odlingsprojekt i skolan.

Myrornas rekordbok av Katja Bargum och Jenny Lucander

En underhållande och intressant bok om den lilla insekten vi alla möter i vår vardag. Fastän myrorna är så små har de många olika superkrafter! Välj

din egen supermyra, undersök tillsammans och lär dig samtidigt nytt om din närmiljö.

Naturen av Emma adBåge

Naturen handlar om en liten by. Runt byn finns Naturen. Människorna i byn älskar att bada på sommaren, leka i snön på vintern och plocka svamp på hösten. Naturen står där den står, löven på träden skiftar färg, vattnet ändrar temperatur och snön faller när det är dags att åka pulka. Men vad händer när Naturen inte gör som människan vill? När snödrivorna blir för stora, temperaturen för hög och regnet öser ner. Vem är det egentligen som bestämmer, människan eller naturen?

Värt att också kolla upp det pedagogiska materialet till boken, skapat av Den nordiska bokslukaren.

Furan av Lisen Adbåge

En familj hittar sin drömtomt. Ett ruckel och några tallar står i vägen. Träden sågas ner och skall bli furor till det nya huset. Men det är något konstigt med tallarna, kådan rinner och virket gnäller, som om träden var av kött och blod...

Naturen ger igen i *Furan*, en bilderbok med skräck och spänning.

Europa

Fröken Europa av Kerstin Gavander

En klassiker där varje elev i skolklassen får uppleva en dag i ett annat Europa. Här finns både gestaltning och hemligheter, perfekt för möjlighet till inlevelse med korta kapitel att läsa som följetong i klassen.

[Här hittar du färdiga frågor](#) till de enskilda kapitlen, skapade av Marianne Othman Häggqvist, lärare i Valsätraskolan i Uppsala.

Världsklass av Kerstin Gavander

Fristående fortsättning på den hyllade första boken *Fröken Europa*.

Ett annat jag: Project Gemini av Carin Gerhardsen & Petter Lidbeck

I en explosion i centrala Stockholm dör en trettonårig flicka. Hennes vänner klarar sig av en slump men det man först tror att är ett terrorattentat visar sig vara en del av en djävulsk plan. Boken tar läsaren på en jakt runt hela Europa, det här är den första fristående delen i serien.

Ramiz resa: en romsk pojkes berättelse av Gunilla Lundgren och Ramiz Ramadani

Ramiz är en romsk pojke från Kosovo och det här är hans sanna berättelse. Han gömmer sig med sin mamma och sina syskon i en skåpbil utan att veta vart bilen är på väg. Men smugglaren har en plan som skall rädda dem undan krig och förföljelse. Han ska försöka ta dem till Sverige.

Tjuvarnas herre av Cornelia Funke

Prosper och Bo rymmer till Venedig. Tillsammans med några gatubarn får de hjälp av Scipio, en pojke som kallar sig Tjuvarnas herre. De bor i en övergiven biograf och delar sina byten med varandra. En privatdetektiv anlitas för att hitta Bo och en mystisk greve ger Scipio ett uppdrag. Spännande äventyr och en makalös skildring av den vindlande staden Venedig.

Havet och vatten

Expedition rädda revet av Christina Wahldén

Alice följer med sin mamma, marinbiologen, till en ö i Stora barriärrevet. Det börjar som en upptäcktsfärd i paradiset men jordens temperatur stiger och många frågor ställs på sin spets.

Rabén & Sjögren har låtit göra en [lärarhandledning](#) till *Expedition Rädda Revet*.

Pappa, jag och havet av Lena Frölander-Ulf

I denna bilderbok dyker vi djupt i de vatten som till en början skrämmer berättarjaget. Men kan det som skrämmer en människa mest också vara vägen ut ur rädslan?

Här finns ett [videoklipp](#) som visar hur boken skapas och skrapas fram.

Pappan och havet av Tove Jansson

Havet förekommer i många av Tove Jansson böcker. *Pappan och havet* är en klassiker där Muminfamiljen upplever livet på ön omgiven av det ombytliga och mystiska havet. Perfekt högläsningsbok.

Till [Muminpappans memoarer finns en omfattande handledning](#) med havsrelaterade utdrag ur boken och bilder ur Muminböckerna, samt fakta och frågor om Östersjön. Handledningen är skapad av Förlaget M.

Mitt bottenliv av Linda Bondestam (bilderbok)

En liten axolotl får berätta om uppkomsten av livet på jorden och kanske också om framtida äventyr. Här spelar havet och lunsarna en avgörande roll - en fin ingång till både miljöfrågor och vår existens.

Projektet Den nordiska bokslukaren har skapat ett [pedagogiskt material](#) till *Mitt bottenliv*. Materialet finns på flera nordiska språk.

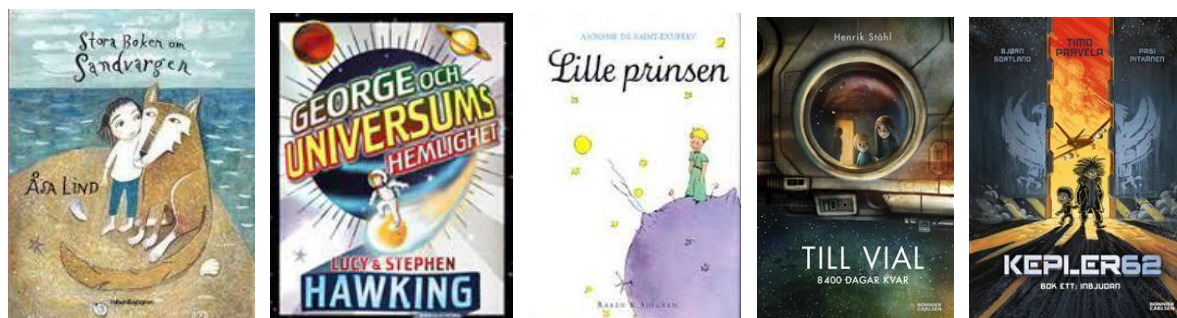
Också Sydkustens ordkonstskola har gjort ett [inspirationsmaterial](#) till *Mitt bottenliv*.

Pärlfiskaren av Karin Erlandsson

Första delen i legenden om ögonstenen. På havets botten ligger de pärlor som Miranda och de andra pärlfiskarna hittar och säljer. En av pärlorna är ögonstenen och den som hittar den behöver aldrig mer längta efter något. Många har lämnat allt för att hitta den och både goda och onda krafter vill göra ögonstenen till sin. Dyk in i ett fantastiskt äventyr.

Förlaget Schildts & Söderströms har låtit göra en [lärarhandledning](#) till *Pärlfiskaren*.

Universum (jorden, solen, rymden)

Sandvargen och hela härligheten av Åsa Lind

De roliga, fyndiga och trygga böckerna om Sandvargen är sällan fel. Här finns plats för både stora och ännu större tankar om det lilla och det stora. Läs gärna högt de kapitel som tar upp frågor om universum och vår existens.

George och universums hemlighet av Lucy och Stephen Hawking

Det fiktiva äventyret utspelar sig både på jorden och ute i universum. George jagas av värstingarna i skolan och finner en fristad hos grannen. Han äger världens mest avancerade dator och berättelsen varvas med fakta om rymden, info om svarta hål, våra planeter och solsystemet.

Lille Prinsen av Saint Exupery

Ett flygplan kraschar i öknen. Piloten har knappt om tid för att reparera skadorna, då lille Prinsen oväntat dyker upp. En klassiker som håller än idag och kan läsas i förhållande till både universums, planeternas och människors sätt att relatera till livet.

Till Vial av Henrik Ståhl

När världen är på väg att kollapsa måste mänskligheten försöka emigrera med den enorma rymdarken Otösan till exoplaneten Vial. Men det som från början är en utopi för alla människor blir snart en möjlighet enbart för de rikaste. *Till Vial* är en mörk historia som ställer många existentiella frågor, men också en varm relationsroman mellan två syskon som bara har varandra. Ett fängslande sci-fi-äventyr i Bröderna Lejonhjärtas anda.

Kepler62 av Timo Parvela och Björn Sortland (illustrationer av Pasi Pitkänen)

Ari och hans lillebror Joni lever i ett samhälle präglad av bevakning och kontroll. Jorden är överbefolkad och naturresurserna minskar. Dessutom är

Joni sjuk och Ari gör allt för att få honom på bra humör. Ändå är det Joni som lyckas komma över det nya populära datorspelet Kepler62. En rafflande och spännande dystopi som särskilt flörtar med de som föredrar dataspel framom läsning. Första delen i serien.

Här hittar du [handledning till boken](#), skapad av läsambassadörerna.

Kroppen

Crossover av Kwame Alexander (översatt av Jason Diakité) är en fartfylld och rolig skildring av Jordan och Josh, två basketspelande tvillingbröder. Berättelsen är skriven som rap och tar upp flera teman: kropp och hälsa, kärlek, vänskap och syskonskap. Boken passar bra för grupparbeten.

Här hittar du en tillhörande [lärarhandledning av Pär Sahlin](#).

Alaska av Anna Woltz

Sven börjar sjuan och lever i en kropp som stundvis inte går att styra. Parker har haft den värsta sommaren i sitt liv och dessutom tvingats avstå från sin älskade Alaska. Det blir många krockar och en hel del överraskningar i denna sinnliga starka berättelse som också kunde placeras under temat vänskap och sociala kontakter.

Gips eller när jag fixade hela världen på en dag av Anna Woltz

Fitz föräldrar tänker skiljas och hon är rasande på dem. Men mitt i alltihop blir hennes syster skadad och måste till sjukhuset. Under en och samma dag hinner det hända mycket i både kroppen, hjärnan och hjärtat på Fitz.

Brorsan är kung av Jenny Jägerfeldt

11-åriga Måns åker till Malmö över sommarlovet. Där träffar han Mikkel och de blir vänner. I Malmö kan Måns vara sig själv för där är det ingen som känner honom och vet om att det står 'flicka' i hans pass. Bokens centrala teman behandlar kön, könsidentitet och att få vara sig själv. Samtidigt handlar den om vänskap, mod och om normer i samhället.

Här hittar du en fin [lärarhandledning](#) skapad av författaren och Rabén & Sjögrens förlag.

Jag och andra (vänskap, ansvar, livskompetens)

Det finns många fina böcker om vänskap att välja mellan. Här bjuder vi på böcker med vänskapstema kryddat med mycket humor och pinsamheter

Zoo-serien av Ted Forsström och Kaj Korkea-aho

En festligt rolig bokserie för den som är nyfiken på högstadiet. Vänskap, kärlek och allt annat som hör livet till kryddat med varm humor och roliga illustrationer.

Till den första boken *Virala genier* finns ett [pedagogiskt material](#) skapat av de finlandssvenska läsambassadörerna.

Balladen om en bruten näsa av Arne Svingen

Trettonårige Bart är något av en expert på att se livet från den ljusa sidan. Och det behövs när man bor i en sliten lägenhet i slummen med en supertjock alkis till morsa. En gripande och rolig berättelse om boxning, opera, motgångar och hopp, om att våga slå och inte slå, och att våga sjunga fast andra hör på. Den får dig att skratta och gråta och få en stor klump i magen men framförallt får den dig att tro på att allting ordnar sig till slut.

En [lärarhandledning till boken](#) skapad av bibliotekarier i Kävlinge kommun

Allt ska bli bra av Pär Nilsson

När föräldrarna skiljer sig är Pi ensammare än någonsin. Men så börjar Eli i klassen och allt blir annorlunda. Eli är en mystisk gestalt som skakar om allt och Pi lär sig något väldigt viktigt om vänskap, kärlek och om sig själv.

Alla mina katastrofer av Karin Filén

År 1986 är regnet radioaktivt efter olyckan i Tjernobyli. Sandras liv fylls också av andra katastrofer sommaren före sexan. Hon gör bort sig inför hela sin nya skola. Hon har en storebror som är dum i huvudet. Men så finns det en pojke som liknar en filmstjärna och kompisar som håller genom allt. Vardagsnära, välskrivet och varmt om livet när man är både liten och stor.

Humlan Hanssons hemligheter av Kristina Sigunsdotter

I den här första boken om Humlan Hansson har Humlans bästa vän övergivit henne för hästtjejerna i skolan. Dessutom har faster Fanny tappat livsgnistaren och Humlan inser att hon faktiskt är rätt bra på att gråta. Ärligt och roligt om när livet gör ont. En stark berättarröst och starka illustrationer.

Pär Sahlin har gjort en [lärarhandledning](#) till *Humlan Hanssons hemligheter*:

Allt som rimmar på kär av Elin Hansson

Gro och Mina är tolv år gamla och bästisar trots att de är så olika. Mina blir kär i någon ny varje vecka, Gro har aldrig varit kär. Tills Josh börjar i klassen. Men det tar en stund innan Gro inser att hon är kär och när hon väl gör det så är det för sent eftersom Mina redan har berättat för alla att hon gillar Josh. En fin bok om när vänskap och kärlek krockar.

Den fantastiska Ivan av Katherine Applegate

Ivan är gorillan som bor på ett köpcenter för att locka dit kunder. Han har suttit i sin bur i många, många år och är egentligen rätt nöjd med tillvaron. Men så kommer elefantungen Ruby till köpcentret. Ruby är tvingad dit mot sin vilja och verkligen inte nöjd. Det växer fram en stark vänskap

mellan Ivan och Ruby och hon får honom att vilja och våga sådant som inte förr var möjligt.

Här hittar du frågor och [handledning skapad av läsambassadörerna](#) för hur du kan använda *Fantastiska Ivan* i en bokcirkel.

Korta berättelser och några grafiska romaner på vänskapstemat

Vänskap: tolv berättelser för mellanstadiet

Vänskap är det bästa som finns, men det kan också vara det värsta och det svåraste som finns. I den här novellsamlingen finns tolv korta texter av tolv olika författare om vänskapens många olika ansikten.

Bilskelettet av Hanna Lundström

Sju täta noveller där vänskapen både skaver och lockar och vi får möta igenkännbara och realistiska gestaltade situationer. Hanna Lundström har också skapat frågor och uppgifter till de enskilda noveller på sitt instagramkonto @hannalundstrom som man kan arbeta vidare med.

Gömstället av Pam Smy

En både mörk och skimrande grafiskt utformad berättelse om Billy som inte står ut. Hur kan en kall, våt, kolsvart kyrkogård vara bättre än hemma? Om söndriga och helande relationer både i nuet och det förflutna.

Vita lögnerna, röda hjärtan av Nora Dåsnes

Tuva har börjat sexan och allt är annorlunda. Den ena bästisen Linnea har fått en pojkvän och är trött på kompisarnas gamla lekar. Den andra bästisen Bao vill fortfarande leka i skogen som förr och tycker att Linnea sviker. I mitten står Tuva och vet inte vad hon ska tycka. Hon slits mellan två bästisar och mellan barndom och tonårstid.

Mångfald och världen olika levnadsförhållanden på jorden

Kensukes rike av Michael Morpurgo

Elvaåriga Michael är på en jorden runt-seglats med sina föräldrar när han och hans hund ramlar över bord. De vaknar upp på en obebyggd ö i Stilla havet, tills det visar sig att en annan man också strandat på ön för mycket länge sedan. En vänskap växer fram mellan dem. Boken fortsätter att fascinera unga och är lite av en nyare *Robinson Crusoe*.

Till boken finns också [en användbar handledning](#) som hittas på Lektionsbanken.

Under samma himmel av Katherine Marsch

Två unga pojkar, Max från USA och Ahmed från Irak, träffas i Bryssel av en slump. Deras öden flätas samman då flyktingkrisen tagit fart och inga utvägar finns för Ahmed. Boken är spännande, tar avstamp i verkligheten och lyfter fram vikten av civillkurage.

Boken ingick i Läsklanens bokpaket för åk 7-9 hösten 2019 och i [Läsklanens handbok](#) för bokpaketet finns diskussionsfrågor till *Under samma himmel*.

Mördarens apa av Jakob Wegelius

När en man faller i floden i Lissabons ruffiga hamnkvarter blir Chiefen anklagad för mord och hamnar i fängelse. För Sally Jones börjar en lång och svår kamp, både för sin egen överlevnad och för att rentvå Chiefen från anklagelserna. Men hur ska en apa kunna bevisa att Chiefen är oskyldig? För Sally Jones är en apa. En apa som snart kastas ut på fantastiska äventyr.

Ett äventyr som för oss från de mörka gränderna i Lissabon, ut på den stormiga oceanen och slutligen till maharadjans sagolika palats i Indien.

Perfekt som högläsning i klassen. Till boken finns [ett resursmaterial uppdelat i tio delar med frågor](#).

Katitzi (Rosa och Paul & Katitzi i Stockholm) av Katarina Taikon

Det är vinter. Katitzi är 11 år. Hon bor med sin familj i ett läger utanför Stockholm och leker i skogen med sina kompisar. Men i skuggan av barnens lek är pappa Taikon orolig. Det är krig ute i Europa. Och Katitzi och hennes familj, som inte får några ransoneringskort, börjar få det allt svårare med försörjningen. En dag bestämmer sig Katitzi för att hjälpa till, hon ska sälja julkort. Hon tar bussen till stan, hoppar av på Ringvägen och på varuhuset köper hon vykort för tio öre.

"Stackars liten, är du flyktingbarn? Här får du en slant", säger en gammal farbror när Katitzi undrar om han vill köpa julkort. Då får Katitzi en idé

Den självbiografiska bokslukarserien från 60- och 80-talet gavs ut i nytryck för några år sedan. En spännande historia som blir ett bra diskussionsbotten för olika levnadsvillkor både förr och idag.

Bilderböcker om flyktingskap och att känna sig annorlunda

Ni är inte min mamma av Frank Furu

En stark bilderbok om Aysha som kommer ensam till Finland. Hon bor på ett hem som inte är hemma. Människor hjälper henne och tar hand om henne och alla är snälla, men ingen av dem är mamma. En stark bilderbok om en ständigt aktuell fråga som ger ett viktigt perspektiv.

Ankomsten av Shaun Tan

Den ordlösa och prisbelönta bilderboken av mästare Shaun Tan skildrar främlingskapet och upplevelsen hos den som anländer till ett nytt land där

varken språk eller skuggor är samma som hemma. Fantasieggande och stark med ett [resursmaterial](#) gjort av en grupp lärare i Malmö.

Den dag du börjar av Jacqueline Woodson

Det finns stunder när du kommer in i ett rum och inser att ingen är som du. Kanske är det din hudfärg, ditt hår, dina kläder eller att du springer långsammare än de andra.

Alla känner sig utanför ibland och den här bilderboken skildrar smärtan i det, men den skildrar också en väg ut ur känslan av utanförskap.

Meidän piti lähteä av Sanna Pelliccioni (tyst bok utan text)

Vi ser en familj dricka te ur vackra glas, vi ser natten falla och hur hela himlen färgas röd och gul av bomberna som faller. Vi ser den långa flykten och det nya livet och ett land där snön långsamt dalar ner över den stad som snart skall bli familjens nya hem.

Allt detta och mycket mer ser vi i vackra tysta bok som bär den finska titeln "Meidän piti lähteä". Bilderna ger berättelsen den klarhet som kan uppstå då orden inte längre behövs. Här finns både hopp och förtröstan trots bokens sorgliga tema.

Här hittar du Monica Zaks berättelser som bygger på verkliga händelser om barn från olika håll i världen

Alex Dogboy av Monica Zak

Alex överges tidigt av sina föräldrar och vantrivs hos sin moster. Alex rymmer men livet på gatan i Tegucigualpa (Honduras) visar sig vara farligare än han trott. Ett tag bor Alex på en soptipp och samlar plastpåsar, där hittar han en skadad hundvalp. Så får han sitt nya namn: Dogboy.

Boken är baserad på en verklig pojke som Monica Zak träffat under sina många resor i Centralamerika. Här hittar du [Opals lärarhandledning](#) till boken.

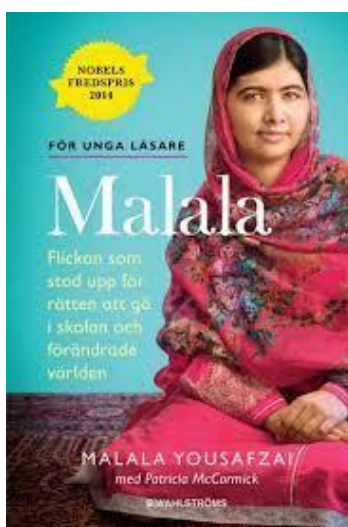
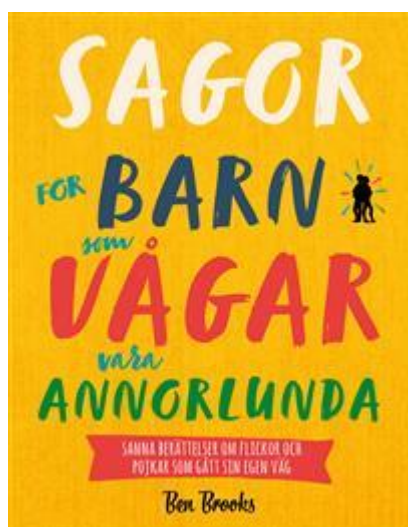
Felix gatubarn och **Gatubarnsmordet** av Monica Zak

Monica Zaks gripande böcker baserar sig på sanna berättelser om utsatta gatubarn i Guatemala. *Gatubarnsmordet* och *Felix, gatubarn* handlar om två pojkar vars liv flätas samman och berättelserna slutar i samma hemska händelse. Båda ungdomsböckerna är starka, innehållsrika och ändå lättlästa.

Pojken som levde med strutsar av Monica Zak

Hadara tappar bort sig i en ökenstorm och alla tror att han är död. Men en strutsflock tar hand om honom och han blir en i flocken. En sann historia från Sahara, återgiven och gestaltad av Monica Zak.

Berättelser om barn som har gjort skillnad i världen

Sagor för barn som vågar vara annorlunda av Ben Brooks

Sanna korta historier om 100 modiga förebilder, en del kända och andra mindre kända. En bok för alla barn som inte känner igen sig i de traditionella könsstereotyperna och som behöver uppmuntran att våga strunta i gruppsyck och samhällsliga normer och i stället vara sig själva fullt ut.

Malala: flickan som stod upp för rätten att gå i skolan och förändrade världen av Malala Yousafzai

Malala Yousafzai var tio år när talibanerna tog kontroll över hennes hemstad i Pakistan. De sa att musik var ett brott. De sa att kvinnor inte längre fick gå till marknaden. De sa att flickor inte fick gå till skolan. Under sin uppväxt i ett en gång lugnt område i Pakistan lärde sig Malala att stå upp för det hon tror på.

Flickornas historia - världen av Kristina Lindström och Anna-Clara Tidholm

Korta gestaltade ögonblick av flickor under olika tider och från olika levnadsförhållanden. Många av berättelserna anknyter till historiska händelser.

Blev du nyfiken på mer och vill du dessutom ha frågor till de korta berättelserna? Kolla in materialet [Väck historien till liv!](#)